

Rikke Damgaard Nielsens tale til kunsten og kulturen på Folkemødet

Taler

Rikke Damgaard Nielsen
Klimaaktivist

Dato

15. juni 2023

Sted

Allinge, Bornholm

Omstændigheder

Talen blev holdt på Folkemødet til arrangementet 'En tale til kunsten og kulturen – kærlighed og opråb!'.

Man må gerne være dum i kunsten

Da jeg gik 1. klasse, så jeg en film om Monets have og hans billeder og var straks forelsket i de flotte farver og pæne åkander, så da min mor og far spurgte os, hvad vi ville i Frankrig, tænkte de måske, vi ville se Disneyland, men ak nej, min søster og jeg ville hellere køre til Monets have, så mine forældre lagde deres sommerplaner om for at vise os Monets åkander.

Da jeg var 8 år, ville jeg i egne ord sige, at jeg var ret dum i kunstens verden, jeg vidste ikke, hvad penselteknikker eller billedekomposition var, men jeg vidste bare, at det var flot, og derfor kunne jeg lide det.

Og er det ikke grund nok? Er der plads til at være dum i kunsten?

Jeg føler, min egen rene barneglæde ved kunst ikke er til genkende i mine medmennesker. Jeg føler, at glæden over kunsten fra mine medmennesker falmer, jeg føler, når jeg bringer kunst og kultur på banen, er det mere en intim dialog end en stor og fælles samtale.

Hvorfor bliver emnet kunst altid mødt med en trækken i land om, at ”puh det ved jeg ikke så meget om”, eller ”ej den kunstner kender jeg ikke”, når mit første spørgsmål egentlig bare var, om du kunne lide billedet eller ej? Vi forventer nærmest, at vi skal snakke om billedekomposition eller farvebetydning som begrundelse for den holdning, jeg egentlig spørger efter.

Det er svært at være dum i skolen, og det er svært at være dum med kærester og venner, men man må ikke være dum i kunsten. Man kan ikke bare nyde det og sige: "ej sikker et flot billede", fordi så kommer vores indre dansklærer fra 9. klasse op og siger, at man skal kunne sige noget klogt om farverne eller malerne eller tiden, det er lavet i. Fordi ellers så er man dum i kunsten.

Og når kunst og kultur bliver utilgængeligt for folket, så sikrer vi os, at vi lukker døren i på alle, der ikke er opvokset med det inde på livet. Og for at stoppe barrikaden indefra af døren bliver vi nødt til at åbne samtalen op, så de højkulturelle emner bliver gjort til hverdagskultur.

Men hvordan filan inviterer vi folk ind i et rummet, der kan være lukket og fjernt. Og der må jeg bare slå et slag for programmet Operarejsen, som har fået både mig selv, min mor og min gamle bondekone af en mormor op og klappe over operaer og arier. Operarejsen fungerer så fremragende, fordi at Frederik Cilius, inden de skal ind og se, forklarer i uhyre simple og for dummet termer, hvad der skal ske i den opera. Og derefter kommer Rasmus Bruun ud og giver sin ærlig mening om hvorvidt han kunne lide operaen eller ej og ofte kun med den lille begrundelse. Den var god, eller den var kedelig, eller den var fin. Her må man altså være dum, nysgerrig og udvidende i kunsten.

Det kan også gøres meget mere simpelt end en hel DR-serie. Det kan også gøres som det Belgiske statsmuseum, hvor at alt der står på værkbeskrivelserne er årstallet, maleren og navnet. Det står så lille bitte at du nærmest har brug for et forstørrelsesglas for at se det, men du bliver så nærmest tvunget til at danne dig en lille holdning om det maleri, du ser, inden at fortolkningsparametre udefra giver dig et fingerpeg om, hvad du ser på. Du kommer altså til at være dum i kunsten.

I øvrigt er der jo ingen kunstnere, der skaber kunst for at den kan blive analyseret. Min veninde er kunster, og jeg spørger hende tit: "Ida hvad betyder det, du har malet?" Og hun svarer hver gang: "Skal det betyde noget, Rikke?" Vi er trænet i, at kunsten skal analyseres, og at vi skal have noget klogt og kløgtigt at sige for at kunne være i samtalen. Så enten trækker du dig eller laver skolelignende videnssøgning, inden du egentlig bare vil se noget pænt kunst.

For mig at se må kunsten gerne bare beskues og ikke være et virkemiddel i en kedelig dansk opgave. Kunsten skal ikke tvanganalyses, kunsten skal kunne

mærkes. Kunsten skal kunne findes i det dumme.

Men det kan jo egentlig også føles som et pres, kunne jo være at man elsker at analysere det og kan ved kontekst af kunst få mere ud af det. Jeg elsker at analysere film og malerier med min søster og sidde og diskutere, hvad det betyder, at en hånd er havnet i det gyldne snit i stedet for hovedet. Men min pointe er, at det skal kunne være et hyggeligt tillæg og ikke formålet med kunst. Kunsten skal kunne findes på alle lixtal-niveauer, både for folk, der elsker at snakke om gyldne snit og historisk kontekst, men også for de folk, der bare godt kan lide flotte farver og åkander. Kunsten skal man kunne være dum i.

Så lad os fjerne barrikaden fra døren og åbne samtalen op med dumme spørgsmål og åbent sind og huske på, at man gerne bare må kunne lide et billede af en masse åkander, fordi det er flot.

Kilde

Tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Folkemødetale, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/rikke-damgaard-nielsens-tale-til-kunsten-og-kulturen-pa-folkemodet>